

CURRICULUM LA MODULUL

”DEZVOLTAREA PERSONALĂ ȘI PROIECTAREA CARIEREI” EDUCAȚIA CIVICĂ CL. V-XII

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA , str. Piața Marii Adunări Naționale 1, www.edu.md

CENTRUL PENTRU EDUCAȚIE ANTREPRENORIALĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN AFACERI(CEDA),
str. M. Eminescu 35; +373 22 885 425; oficiu@ceda.md; www.ceda.md

AGENȚIA AUSTRIACĂ DE DEZVOLTARE (ADA), str. A. Mateevici 23-B, chisinau@ada.gv.at

CHIȘINĂU
2016

Curriculum la modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" a fost revizuit în cadrul proiectului "Reconceptualizarea orientării profesionale și consilierii în carieră", implementat de către Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri în parteneriat cu Ministerul Educației și susținut financiar de către Agenția de Dezvoltare din Austria.

Curriculumul a fost pilotat în 13 instituții de învățământ secundar general și profesional tehnic secundar în perioada 1 martie – 31 mai 2016. La definitivarea curriculumului s-au luat în considerație propunerile și sugestiile profesorilor și elevilor implicați în pilotare.

Ministerul Educației al Republicii Moldova a aprobat, prin ordinul 859 din 04.10.2016, Curriculumul la modulul revizuit "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei", parte a disciplinei de studiu Educație civică, pentru implementare în toate instituțiile de învățământ secundar general începând cu anul de studii 2016-2017.

Curriculumul pentru acest Modul este construit în așa fel încât, la necesitate, poate fi dezvoltat în curriculum la o nouă disciplină privind educația pentru carieră.

Echipa de lucru:

Sofia Șuleanschi, director CEDA

Lia Sclifos, dr. ped., manager al proiectului REVOCC, CEDA

Serghei Lîsenco, formator național, expert REVOCC

PRELIMINARII

Fiecare dintre noi urcăm și coborâm trepte, traversăm etape care ne modelează dezvoltarea personală. În copilărie primele informații despre lumea înconjurătoare le primim în familie, apoi un rol important îi revine școlii, mediului social.

Formarea și educarea unor tineri, capabili să se adapteze rapid la o societate în schimbare, impune precizarea finalităților educaționale: care este necesarul de competențe pentru integrarea profesională și civică rapidă și cum corelează familia, școala și societatea intervențiile lor.

Într-o lume a schimbării, pentru o integrare socio-profesională de succes, oamenii trebuie sprijiniți să-și dezvolte competența de proiectare a carierei pe parcursul întregii vieți. Formarea acestei competențe trebuie să înceapă cât mai timpuriu, pentru a-i ajuta pe tineri să ia primele decizii realiste privind cariera lor.

În acest context Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în anul 2003 Concepția privind orientarea, pregătirea și instruirea profesională a resurselor umane în care este stipulat că e necesar “să fie elaborate și puse în aplicare programe și activități speciale de informare, susținere psihologică, orientare, pregătire și integrare profesională a cetățenilor în corespundere cu particularitățile individuale ale personalității, cu necesitățile pieței muncii și cu schimbările social-economice continue, precum și măsuri de susținere a agenților economici pentru participarea lor la realizarea programelor respective” (cap III, art. 640)

În anul 2004 s-a decis ca orientarea profesională a elevilor să se realizeze în cadrul principalelor discipline de studii și disciplinei speciale “Educația tehnologică”.

Începând cu anul școlar 2010-2011 a fost introdus cursul obligatoriu de “Educația civică” în care este un modul separat „Creșterea personală și orientarea în carieră” în clasele V-XII. În cadrul acestui modul se realizează 4-10 ore de ghidare în carieră. Modulul se predă în lunile aprilie – mai și de multe ori profesorii nu reușesc să realizeze toate orele planificate, în special la clasele absolvente.

În *Codul Educației*, aprobat în anul 2014, se pune un accent aparte pe crearea condițiilor de educație pentru carieră. În articolul 130 se stipulează despre necesitatea de a deschide Centre de ghidare și consiliere în carieră care ar avea misiunea de a susține elevii și studenții în procesul de proiectare a carierei, dar nu se spune nimic despre ghidarea în carieră a adulților, ceea ce ar accentua caracterul permanent al acestui proces.

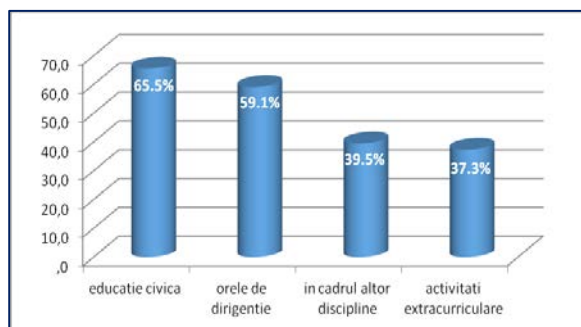
„Centrele de ghidare și consiliere în carieră pot fi înființate de autoritățile administrației publice locale, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, instituțiile de învățământ, organizațiile nonguvernamentale, precum și de alți prestatori de astfel de servicii privați”, dar nu este indicată clar structura rețelei, conlucrarea dintre centre și subordonarea.

Evident că prin *Codul Educației*, ghidarea în carieră este stipulată ca și preocupare în contextul realizării educației în Republica Moldova, dar nu oferă o claritate cu referire la pozițiile conceptuale: structura sistemului de instituții implicate în ghidarea carierei și resursele umane implicate în proces.

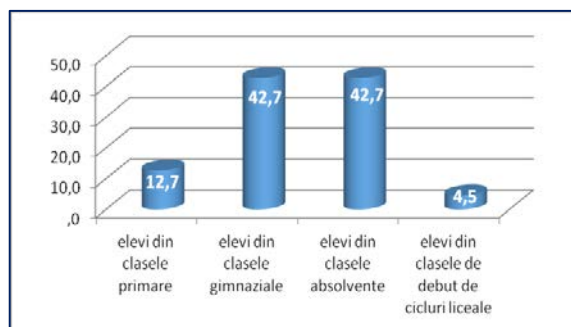
Din aceste considerente este necesar de a actualiza sau a elabora o nouă Concepție privind ghidarea în carieră și un Regulament de funcționare a acestor Centre.

Prin urmare, ghidarea în carieră a copiilor și tinerilor este o problemă foarte actuală pentru Republica Moldova și în mod special pentru sistemul de învățământ.

Pentru a cunoaște situația la zi în domeniul educație pentru carieră, în perioada noiembrie-martie 2015, Centrul pentru Educație Antreprenorială și Asistență în Afaceri, în cadrul proiectului REVOCC, finanțat de Agenția de Dezvoltare Austriacă, a realizat un studiu care a avut drept scop identificarea situației reale privind educația pentru carieră. Studiul a pus în evidență disciplinele în cadrul cărora se realizează procesul de ghidare / proiectare a carierei.

Disciplinele care abordează subiectul proiectarea carierei

Elevii cu care se discută despre proiectarea carierei

Este interesant faptul că domeniul ghidării/proiectării carierei este abordat mai mult cu elevii claselor gimnaziale și claselor absolvente și mai puțin cu elevii din clasele X-XI, ceea ce nu este corect. Aceste activități ar trebui să aibă un caracter continuu și foarte bine planificat.

Un rol important în proiectarea carierei îl au instrumentele de marketing personal. În acest context este interesant faptul că 73,8% din elevii din clasele gimnaziale au un CV, iar din clasele liceale doar 50,7%. Și mai mic este procentul elevilor din școlile personale care au elaborat un CV - 43,4%. Elevii susțin că doar 29% din cadrele didactice le ajută să elaboreze un CV și acest lucru este explicabil, deoarece 43,3% din cadrele didactice nu au o pregătire în domeniu.

Studiul a remarcat și faptul că pentru a avea o carieră de succes elevii ar avea nevoie de pregătire pentru carieră, voință, abilități de proiectare a carierei, educație, încredere în sine etc.

Pornind de la aceste premise considerăm că profesorii au nevoie de sprijin în organizarea activităților de ghidare în carieră oferite elevilor și acest sprijin s-ar materializa în următoarele acțiuni:

- implicarea profesorilor în programe de instruire specializate
- diversificarea metodelor de instruire utilizate
- actualizarea materialelor educaționale
- producerea materialelor educaționale
- colaborarea cu Agențiile pentru Ocuparea Forței de Muncă etc.

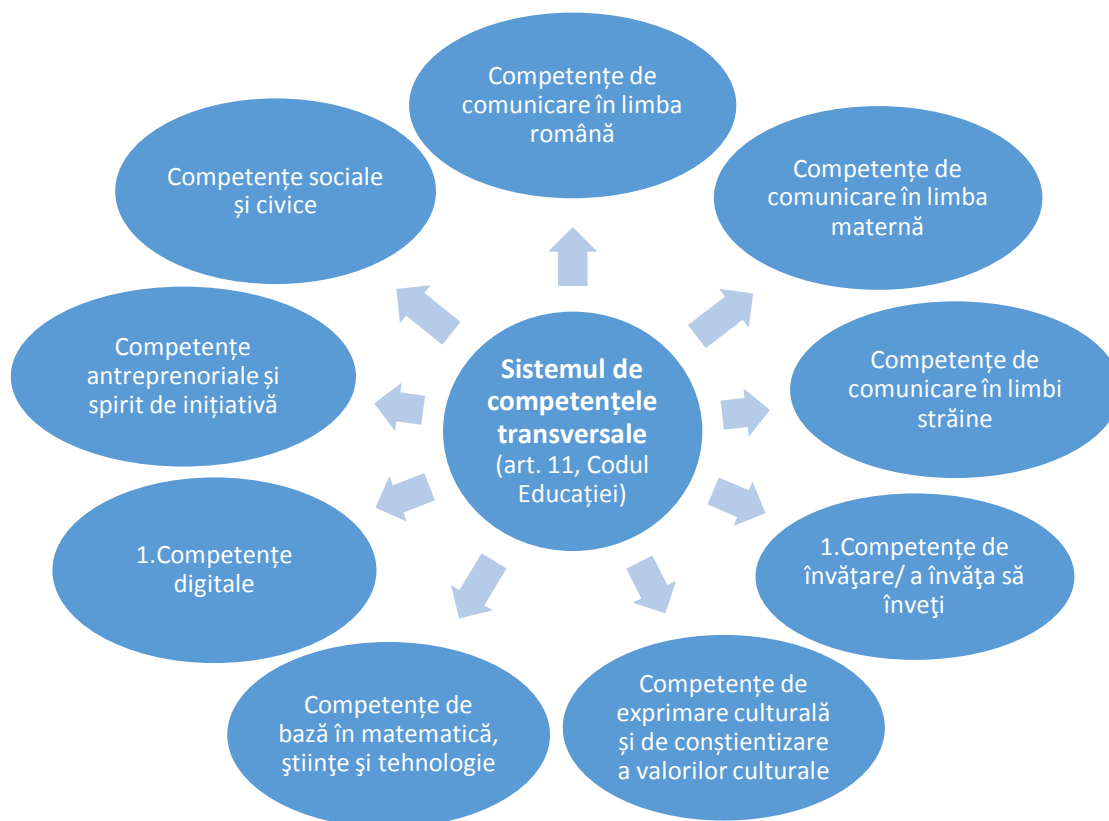
Studiul realizat denotă că în condițiile Republicii Moldova, educația civică este o disciplină necesară, utilă, este disciplina școlară care, cel mai mult asigură interdisciplinaritatea, trasdisciplinaritatea și transferul de acțiuni spre alte grupuri sociale (familie, școală sau comunități locale), apreciate în condițiile actuale ca și parteneri educaționali importanți.

În ce privește ghidarea în carieră, considerăm că din multitudinea de competențe transversale transdisciplinare pot fi selectate cele care au conexiune mai profundă cu acest conținut educațional. Astfel, componenta care vizează dezvoltarea personală și ghidarea în carieră nu are acoperirea necesară pentru a putea forma cu adevărat acele competențe necesare educației pentru carieră.

Ca rezultat al studierii unor bune practici, scopul major al ghidării în carieră este de a pregăti elevii să își asume responsabilitatea pentru viitorul lor. Elevii trebuie formați ca să poată valorifica oportunitățile legate de carieră, precum și de a se adapta/ajusta ușor realității, reieșind din schimbările rapide ce vizează contextul național, local sau internațional. Prin recunoașterea și identificarea propriilor abilități, interese și necesități individuale, și modul în care acestea sunt racordate la lumea muncii, elevii dobândesc acele abilități necesare pentru viața de adult.

COMPETENȚELE DEZVOLTATE

Constatăm că reforma sistemului educațional a dus la schimbarea modelelor tradiționale cu unele dinamice și flexibile, participative, adaptabile la transformările vieții, care generează o nouă abordare a strategiilor didactice, orientându-le spre formarea competențelor. În articolul 11 din Codul Educației sunt stipulate cele 9 competențe transversale.

Modulul ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierei” contribuie la dezvoltarea mai multor competențe cum ar fi:

- Competențe sociale și civice
- Competențe de comunicare în limba maternă
- Competențe de învățare/de a învăța să înveți
- Competențe antreprenoriale și spirit de inițiativă

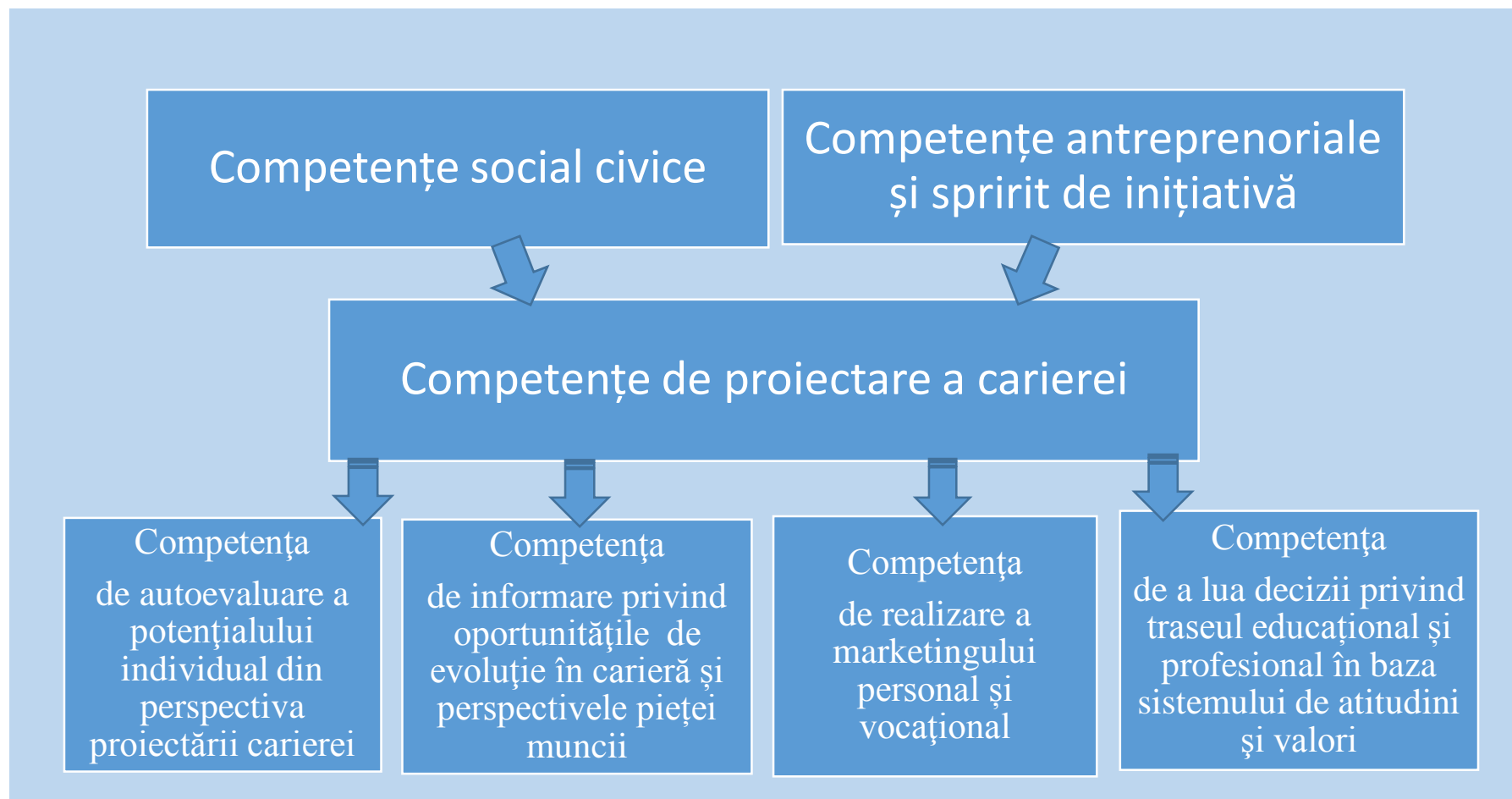
Este însă evident că accentul cel mai mare cade pe competențele social civice, antreprenoriale și a spiritului de inițiativă.

Din aceste competențe transversale derivă competența de bază la Modulul ”Dezvoltarea personală și proiectarea carierei” – *Competența de proiectare a carierei*.

Competența de proiectare a carierei poate fi dezvoltată printr-un sistem de competențe specifice care țin de autocunoașterea și dezvoltarea personală, informare, marketing vocațional și luarea deciziilor, aceștia fiind cei patru piloni de bază în educația pentru carieră.

Sistemul de competențe specifice care contribuie la dezvoltarea competenței de proiectare a carierei este prezentat în continuare.

Sistemul de derivare a competențelor specifice care contribuie la dezvoltarea competenței de proiectare a carierei

CONȚINUTURILE RECOMANDATE

NB! Conținuturile recomandate au fost selectate pentru a ne asigura că dezvoltăm competența de proiectare a carierei și competențele specifice care derivă din ea.

Nr	Conținuturi pentru clasa V-a	Nr de ore
1	Decizia în proiectarea carierei	1
2	Familia mea și munca	1
3	Eu și munca	1
4	Munca poate aduce satisfacție!	1
5	Profesia de vis	1
6	Prima impresie contează	1
7	Cartea mea de vizită	1
8	Primul meu proiect de carieră	1

Nr	Conținuturi pentru clasa VI-a	Nr de ore
1	Componentele proiectului de carieră	1
2	Munca și profesionalismul	1
3	Clasificarea profesiilor. Proiectul de grup „Arborele profesiilor”	1
4	Domeniul profesional care mă atrage	1
5	Aspirațiile mele	1
6	Calitățile mele forte – cum le dezvolt și le pun în valoare. Brand-ul personal	1
7	Cum îmi pot dezvolta și valorifica potențialul	1
8	Proiectarea acțiunilor pentru anul viitor	1

Nr	Conținuturi pentru clasa VII-a	Nr de ore
1	Obiectivele planului de carieră	1
2	Temperamentul și profesia	1
3	În ce profesii eu pot fi bun	1
4	Trasee profesionale paralele	1
5	Factorii care influențează traseul profesional	1
6	Istории de succes în carieră	1
7	Cum se caută un loc de muncă	1
8	Proiectarea acțiunilor pentru anul viitor	1

Nr	Conținuturi pentru clasa VIII-a	Nr de ore
1	Portretul vocațional	1
2	Abilitățile și aptitudinile necesare în profesie	1
3	Inteligențele multiple și profesia mea de viitor	1
4	Dezvoltare personală prin activitățile de voluntariat	1
5	CV-ul - cheia succesului	1
6	Piața muncii	1
7	Prezentarea proiectului individual „Eu, profesia și piața muncii”	1
8	Elaborarea planului pentru dezvoltarea abilităților vocaționale	1

Nr	Conținuturi pentru clasa IX-a	Nr de ore
1	Oportunități în proiectarea carierei	1
2	Potențialul meu profesional astăzi	1
3	Personalitatea și profesia	1
4	Traseul educațional și perspectiva carierei profesionale	1
5	Drepturile și responsabilitățile unui angajat de până la 18 ani	1
6	Interviul de angajare	1
7	Simularea interviului de angajare	1
8	Îmi proiectez viitorul și argumentez decizia	1

Nr	Conținuturi pentru clasa X-a	Nr de ore
1	Eu și spectrul de preferințe profesionale	1
2	Ofertele educaționale ale sistemului de învățământ din RM	1
3	Competențele cheie și cariera	1
4	Aptitudini, aspirații, scopuri în proiectarea carierei	1
5	Dezvoltarea rețelei sociale (networking)	1
6	Voluntariatul și traseele paralele	1
7	Ce trebuie să cunosc despre carieră: definire, aspecte, strategii	1
8	Autoevaluarea propriului Jurnal de planificare a carierei	1

Nr	Conținuturi pentru clasa XI-a	Nr de ore
1.	Matricea de luare a deciziei în alegerea carierei	1
2.	Motivația și rolul valorilor personale în alegerea viitoarei profesii	1
3.	Tendențele de dezvoltare a pieței muncii	1
4.	Cum îmi caut un loc de muncă	1
5.	Reglementarea relațiilor de muncă prin contract	1
6.	Comunicarea cu angajatorii în procesul de căutare a unui loc de muncă	1
7.	Inteligența emoțională și cariera	1
8.	Antreprenoriatul - opțiune în carieră	1
9.	Set de matrice-suport în procesul de luare a deciziei privind cariera	1

Nr	Conținuturi pentru clasa XII-a	Nr de ore
1	Rolul Portofoliului personal în procesul de proiectare a carierei	1
2	Stiluri decizionale	1
3	Cunoașterea propriului potențial și planificarea carierei	1
4	Rolul valorilor și a trăsăturilor de personalitate în alegerea profesiei	1
5	Mass - media, sursă de informare în proiectarea carierei	1
6	Interviului de angajare	1
7	Codul muncii. Drepturile și responsabilitățile angajatului (opțional)	1
8	Primii pași spre o afacere de succes	1
9	Prezentarea portofoliului personal de planificare a carierei	1

SUGESTII METODOLOGICE

Pentru determinarea aspectelor metodologice a fost elaborat un concept privind dezvoltarea competenței de proiectare a carierei în școli prin intermediul disciplinei Educație civică și a orelor de dirigenție. În cadrul disciplinei Educația civică a fost revizuit modulul ”Dezvoltarea personală și

proiectarea carierei” pentru clasele V-XII. Fiecare modul acum este constituit din 8 ore și finalizează cu un proiect de carieră elaborat de către elevi, care crește în complexitate de la o clasă la alta.

Important este că și orele de dirigenție la acest modul au fost revizuite din perspectiva unei resurse suplimentare de extindere a temelor abordate la educația civică. Și în cadrul orelor de dirigenție se va lucra la dezvoltarea acestor 4 competențe specifice și în final la formarea competenței de proiectare a carierei. La dirigenție elevii vor vizita diferiți agenți economici, se vor întâlni cu persoane de succes din diferite domenii, pregătindu-se de luarea unei decizii informate privind dezvoltarea personală și cariera lor. Astfel va fi creat un parteneriat eficient dintre profesorii de educație civică și diriginți.

Este cunoscut faptul că „un lucru bine făcut este rezultatul unui proiect bine gândit”. Cadrul de învățare și gândire Evocare/Realizarea sensului/ Reflecție/ Extindere (ERRE), concretizat prin sarcini care monitorizează aplicarea lui, este un cadru metodologic eficient în procesul de formare a competențelor.

La etapa de **Evocare** este creat contextul în care *elevul își amintește ce știe despre subiectul abordat*, începe să se gândească la subiect. Prin urmare elevii vor realiza sarcini de tipul Implică-te. De exemplu elevii pot fi rugați să comenteze afirmația lui Michelangelo Buonarroti „Găsește un serviciu care să-ți placă și vei adăuga 5 zile fiecărei săptămâni”, să identifice mesajul lui. Discutând în perechi și în grup, *implicându-se și comunicând* elevii se sprijină și se completează reciproc, conturând scheme cognitive și experiențe comune, exteriorizând *condițiile prelabile necesare* pentru a discuta despre importanța deciziei de carieră și responsabilitatea pentru ea. Durabilitatea înțelegerii depinde de procesul de *corelare a informațiilor noi cu achizițiile anterioare*, de aceea un alt aspect al evocării este *motivarea* pentru explorarea subiectului și *stabilirea scopului propriu* în această investigație. Pornind de la premisa că una din condițiile formării competențelor este disponibilitatea de a acționa, evocarea este resursa incontestabilă pentru crearea acestei condiții.

A doua etapă este **Realizarea Sensului**. La această etapă, cel care învață vine în *contact cu informația nouă*. Sarcina principală este de a *menține implicarea și interesul*, stabilite la Evocare, de a acoperi noi domenii de cunoaștere, de a încuraja *analiza critică, analiza comparativă și sinteza* – aspecte foarte utile în formarea competențelor. Astfel la etapa respectivă, elevii vor avea sarcini ce țin de Informează-te! (prin lectură, ascultare activă) și sarcini ce țin de reproducerea, traducerea, interpretarea, aplicarea, analiza materialului nou, adică Procesează informația!. Elevilor li se pune la dispoziție un text, esența cărui este că munca adevărată, practică din pasiune oferă nu doar recompense în bani, dar recompense interioare, care sunt mult mai importante decât banii. A te simți util, a servi cu tot sufletul, cu dedicare îți dă o stare de satisfacție mult mai mare decât cea, pe care ți-o dau banii, câștigați prin muncă. Atunci când începi să muncești pentru un scop, fără să te gândești la banii pe care îi vei câștiga, rezultatul muncii este succesul și realizarea profesională. Astfel se completează, se modifică schema cognitivă inițială a elevului, dar pentru a crea legături durabile în interiorul ei, trebuie construit *contextul necesar pentru metacogniție*.

Acest obiectiv poate fi realizat la **Reflecție**, când elevii își *consolidează cunoștințele noi și își restructurează activ schema cognitivă inițială*, pentru a *include în ea noi concepte*. La etapa Reflecție elevilor li se propun sarcini de tipul Comunică și decide! (în unele situații, în funcție de sarcina didactică, acest pas este aplicabil și la etapa de Realizare a sensului) și sarcini de tipul Apreciază! (exprimă-ți atitudinea). Elevilor li se propune să identifice trei argumente în susținerea ideii, că munca practică, trebuie să fie cea aleasă din vocație. În baza textului analizat la realizarea sensului ei comunică și își exprimă ideile, viziunile lor. În cazul când procesul de învățare finisează aici, există riscul ca modelul comportamental neexersat și în alte situații, simulate și/sau autentice, să fie imitat, să nu devină un comportament firesc în alte contexte.

Pentru a minimaliza acest risc, se propune etapa **Extindere**. Dacă la Reflecție s-a conturat sistemul de cunoștințe, abilități și atitudini, pentru a definitiva ciclul firesc de formare a competențelor, la etapa Extindere este nevoie de a le *aplica în diferite situații de integrare*. Astfel corelarea dintre teorie și practică devine evidentă. Elevii aplică cele însușite la ore în *situații de integrare simulate și/sau autentice*. În așa fel se creează un context pentru *simularea, exersarea competențelor*, sarcini care pun elevii în situația de a acționa, a ieși din cadrul clasei, al orei, al școlii

în comunitate, la o întreprindere, în atelierul pentru practică etc., aplicând sarcini de tipul **Acționează!** De exemplu, elevii pot realiza o mică investigație, discutând cu părinții, rudele, vecinii (4-5 persoane) despre ocupațiile lor, despre munca pe care o fac, despre gradul de satisfacție, salariul primit etc. În baza informației colectate ei prezintă un rezumat și discută cu colegii despre rezultate.

Trecerea de la cunoștințe la competențe determină o schimbare de accent: de la expunere, reproducere, la învățare prin acțiune, experiență, prin practică, de la transmiterea și memorarea informațiilor la formarea de competențe. Rolul profesorului este de a crea situații de învățare, în cadrul cărora elevul să-și conștientizeze demersurile de învățare, rezultatele, neajunsurile și să-și perfecționeze continuu activitățile. Planificată astfel, învățarea capătă sens, sporește motivația elevului pentru învățare și orele de educație civică îl ajută să-și dezvolte competența de proiectare a carierei, competență necesară pe parcursul întregii vieți.

SUGESTII DE EVALUARE

Evaluarea este parte indispensabilă a procesului de învățare. La modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" accentul este pus pe evaluarea autentică. La fiecare lecție elevilor li se propune un mesaj cheie și, în cadrul rubricii **ACȚIONEAZĂ!**, li se propun sarcini care corelează cu mesajul și finalizează cu elaborarea diferitor produse. Ulterior, aceste produse sunt evaluate sau autoevaluate și păstrate în **PORTOFOLIUL PERSONAL**.

Un element important al portofoliului elevului este **PROIECTUL DE CARIERĂ** elaborat la ultima lecție din modul în baza celor realizate în cadrul orelor și acasă. Portofoliul este continuat până în clasa IX-a. La prima lecție din modul se evaluează realizarea acțiunilor proiectate în anul precedent și la ultima lecție se elaborează un nou proiect de carieră. Astfel elevul poate urmări evoluția intereselor profesionale, își asumă responsabilitate pentru acțiunile realizate și însușește un set de instrumente care îl ajută în luarea primei decizii de carieră, decizia privind traseul educațional după finalizarea gimnaziului.

Modulul "Dezvoltarea personală și proiectarea carierei" continuă și la liceu, păstrând metodologia descrisă, continuând lucrul asupra dezvoltării competenței de proiectare a carierei, definitivarea proiectului de carieră prin ținerea unui portofoliu.

La fiecare lecție pentru elevi este accentuat un mesaj cheie care este conștientizat și în rezultatul sarcinilor realizate. O corelație directă există între mesajul promovat și sarcinile de la **ACȚIONEAZĂ!** care finalizează cu niște produse elaborate, plasate în portofoliu și evaluate. Anume aceste sarcini, fiind realizate, îl ajută pe elev în decizia lui de carieră.

CLASA V-a

Mesajul cheie 1: Înțeleg că alegerea profesiei este o decizie importantă și sunt gata să mă implic în activități de proiectare a carierei.

- Realizează un interviu cu părinții sau alte persoane apropiate despre decizia lor de a alege o anumită profesie. Utilizează întrebările care au fost adresate profesorului (rubrica "Comunică, decide și apreciază!").
- În bază răspunsurilor oferite, alcătuiește o relatare despre cariera profesională a persoanei intervievate.

Mesajul cheie 2: Familia mea este un mediu important pentru acumularea experienței de muncă.

- Discută cu părinții, bunicii și alte rude apropiate despre profesiile lor.
- Elaborează arborele genealogic al familiei voastre, în care să menționezi gradul de rudenie și numele membrilor familiei. După aceasta, notează profesiile, îndeletnicirile fiecăruia.

- Prezintă produsul la ora de dirigenție/activitate extrașcolară/ședința cu părinții etc.

Mesajul cheie 3: Sunt convins/ă că munca ajută la dezvoltarea mea personală și face lumea în jurul meu mai bună.

1. Munca înseamnă a te pune în serviciul oamenilor și al tău.
 2. Munca este o posibilitate de a te dezvolta.
 3. Munca este un act de creație.
 4. Munca este o activitate efectuată cu pasiune.
 5. Faptul că mâine începe o nouă săptămână de muncă te bucură.
 6. Scopul muncii este să evoluezi, să lași lumea mai bună decât ai găsit-o.
 7. Munca înseamnă succes.
 8. Munca înseamnă realizarea propriului potențial.
- Prezintă părinților, bunelor sau altor rude afirmațiile de mai sus, roagă-i să identifice 3 afirmații cu care sunt total de acord și discutați de ce.

Mesajul cheie 4: Înțeleg rolul vocației pentru muncă și vreau să am o muncă care aduce satisfacție.

- Selectează exemple de oameni, pentru care muncă este o plăcere (pot fi persoane cunoscute la nivel mondial, cum este Eugen Doga, sau cei, care trăiesc alături de tine – părinți, vecini etc.)
- Elaborează împreună cu prietenii și colegii un poster la tema „Munca din vocație – plăcere și creație.” Plasează în acest poster informația despre o persoană identificată în comun: fotografia, o scurtă descriere a ocupației și opinia lui despre munca sa. Pe un poster poți să plasezi informații despre 1-3 persoane.
- Afișați posterul la un loc vizibil în școală.

Mesajul cheie 5: Sunt convins/ă ca orice profesie sau meserie este importantă și visul meu poate să devină realitate, dacă depun suficient efort.

Răspunde în scris la întrebările din chestionar:

1. Care este profesia ta de vis?
2. Ce activități sunt specifice profesiei date?
3. Ce calități și aptitudini au cei care îmbrățișează această profesie?
4. Cum ajung oamenii la această profesie (ce studii sau alte experiențe trebuie să obțină)?

Răspunsurile la aceste întrebări îți vor ajuta să pregătești prezentarea profesiei tale de vis. Metoda de prezentare o alegi singur/ă: acesta poate fi poster, Proiect Personal de Performanță, arborele profesiei, text coerent, versuri, colaj etc.

Mesajul cheie 6: Înțeleg importanța primei impresii și sunt atent/ă la comportamentul meu la prima prezentare într-un grup nou de oameni.

Imaginează-ți că te-ai transferat la o altă școală. Pregătește-te pentru a realiza la lecția următoare o prezentare de 30 de secunde în care să produci o impresie bună asupra viitorilor colegi de clasă.

Mesajul cheie 7: Cartea de vizită este un instrument util pentru promovarea persoanei și eu pot elabora cartea mea de vizită.

Elaborează cartea ta de vizită pe o foaie A4. Poți să alegi: sau faci o carte de vizită pentru cine ești tu la moment, la vârsta ta actuală, sau una care te va reprezenta în viitor, ca profesionist deja format.

Pentru a crea propria carte de vizită, respectă următorii pași:

1. Scrie pe o foaie informații care te pot reprezenta.
2. Selectează cele mai importante informații, care trebuie în mod obligatoriu să existe pe cartea de vizită.
3. Găsește 2-3 simboluri cu care te poți asocia. La această etapă, discuția cu părinții sau prietenii poate să te ajute la alegerea simbolului cel mai potrivit.
4. Plasează informația și simbolul pe cartea de vizită.

Elaborează cartea de vizită manual sau la calculator.

Mesajul cheie 8: Eu elaborez primul meu proiect de carieră și acționez pentru realizarea lui!

Elaborează primul tău proiect de carieră. Pregătește toate produsele, elaborate de la începutul modulului:

1. Relatarea despre cariera profesională a persoanei intervievate.
2. Arborele genealogic al familiei, în care sunt indicate profesiile și îndeletnicirile fiecărui membru al familiei.
3. Trei afirmații de la rubrica „**Ce este munca**”, care ar trebui să se potrivească muncii tale în viitor.
4. Posterul „Munca din vocație – plăcere și creație”, elaborat individual sau în grup.
5. Prezentarea profesiei de vis (poster, descriere, PPP etc.).
6. Cartea de vizită.

Analizează produsele elaborate de la începutul modulului și cu ajutorul lor realizează o descriere a viitorului tău profesional după algoritmul dat, utilizând expresiile propuse. Ceea ce este dat în paranteze, te va ajuta să realizezi sarcina.

1. Mă visez ... (*notează profesia/ocupația dorită*)
2. Când muncesc sunt ... (*descrie cu ajutorul afirmațiilor selectate la rubrica "Ce este munca"*)
3. În procesul de muncă eu ... (*descrie activitățile specifice, utilizând informația despre profesia de vis*)
4. Din activitățile descrise eu acum pot ... (*descrie lucrurile și abilitățile personale care crezi că să referă la ocupația dorită*)
5. Descrie cel puțin câte o acțiune pe care poți să o faci:
 - a) pentru a afla mai mult despre lumea profesiilor sau profesia dorită (*să colectez istorii despre oameni de succes în această profesie, să studiez cum se dezvoltă această profesie sub influența progresului tehnologic, să comunic despre tainele profesiei cu persoane care o practică, să privesc un film despre profesia dată, să observ activitatea la locul de muncă etc.*);
 - b) pentru a afla vocația și aptitudinile personale (*să încerc să fac unele lucruri noi (de specificat care), să înșir, cel puțin, 20 de lucruri care îmi place să le fac, să indic, cel puțin, 20 de lucruri pe care le execut bine, să aflu de la părinți, prieteni, profesori sau alte persoane de încredere opinia lor cu privire la calitățile mele*);
 - c) pentru a dezvolta cunoștințe și abilități specifice profesiei dorite (*să organizez un joc de rol, în care să execut rolul profesionistului, să imit unele acțiuni caracteristice profesiei râvnite, să aflu și să urmez sfaturile persoanelor experimentate (de exemplu, șoferul spune despre importanța studierii semnelor de circulație – eu învăț semnele de circulație; bucătăreasă vorbește despre importanța dezvoltării simțului mirosului și a gustului – eu exerserez cu ochii închiși pentru a diferenția produsele după gust și aromă*).

CLASA A VI-a

Mesajul cheie 1: Pentru a proiecta viitorul am nevoie să mă cunosc, să cunosc lumea profesiilor, să posed abilități de autopromovare și de luare a deciziilor

- Compune, după exemplul prezentat, cel puțin 5 ghicitori despre profesii vechi sau noi;
- Află de la părinți sau de la alte persoane despre modul cum s-a schimbat activitatea lor profesională în ultimele 10 ani.

Mesajul cheie 2: Cunosc indicatorii unei profesii și pot deosebi munca unui profesionist de cea a unui amator

- Colectează informație despre o profesie anumită – cea a părinților, sau a unui profesionist recunoscut în comunitatea ta, sau care este atractivă pentru tine. Utilizează cât mai multe surse de informații: relatările părinților, rezultatele interviului cu un profesionist, articole din ziare și reviste, Internet, filme documentare etc.

Repartizează informațiile în 4 blocuri:

1. Informații despre studii specializate necesare pentru obținerea profesiei și instituțiile care oferă aceste studii.
 2. Informații despre 1-2 persoane care au avansat în această profesie și estimarea timpului de practică care a fost necesar pentru atingerea performanțelor.
 3. Informații despre valori, norme de comportament care împărtășesc persoanele ce practică această profesie.
 4. Informații despre reguli și cerințe specifice stabilite de stat pentru cei, care lucrează în profesie.
- Aranjează informațiile colectate în modul care îți place mai mult – sub formă de text sau schemă cu imagini și text laconic. Adaugă sursele de informații.
 - Prezintă informația la ora de dirigenție.

Păstrează produsul elaborat în portofoliu.

Mesajul cheie 3: Mă orientez în lumea profesiilor și pot elabora ”Arborele profesiei”

Continuați activitatea în echipe și elaborați un proiect de grup cu titlul „Arborele profesiilor”:

- Trunchiul – denumirea tipului profesiilor.
- Ramuri – exemple de profesii (cel puțin 5, cu utilizarea denumirilor specifice pentru gen feminin și masculin). Ramura mare, de exemplu *medic* poate fi divizată în ramuri mai mici – *dentist, terapeut, chirurg*.
- Rădăcinile – aptitudini și abilități specifice acestor tipuri de profesii (cel puțin 5)
- Frunzele – studii necesare (la fiecare ramură cel puțin 2)
- Fructele – rezultatele muncii (la fiecare ramură cel puțin 2).
- Afișați în holul școlii proiectele elaborate.
- Fotografiază produsele proiectului, organizează pozele într-un colaj foto și prezintă-l membrilor familiei.

După realizarea proiectului completează fișa de autoevaluare:

Fișa de autoevaluare

Prin participare la acest proiect am învățat: ...

În procesul de elaborare a proiectului cel mai mult mi-a plăcut: ...

La realizarea sarcinilor de lucru la proiect m-am confruntat cu următoarele dificultăți: ...

Cred că activitatea mea în cadrul proiectului poate fi apreciată ca: ...

Fotografia posterului împreună cu fișa de autoevaluare se păstrează în portofoliu

Mesajul cheie 4: Știu că este important să existe o concordanță dintre tipul omului și profesie și aplic teste specializate pentru a alege o profesie potrivită

- Aplică testul *Inventarul intereselor profesionale* (adoptat după Holland)
- Compară rezultatele testului cu rezultatele autoevaluării realizate în timpul lecturii textului *Realizarea preferințelor personale în profesie*. În ce măsură corespund ele?
- Păstrează tabelul cu rezultatele testului în portofoliu.
- Alege 1-3 profesii care te atrag la moment și cel mai bine corespund rezultatelor testului.

Mesajul cheie 5: Selectez profesia care corespunde aspirațiilor mele și studiez specificul ei

- Prezintă aspirațiile și profesia selectată părinților sau unei persoane apropiate. Discutați împreună despre posibilitățile de realizare a acestora și prin alte profesii.
- Alege una din profesii care oferă oportunități pentru realizarea aspirațiilor tale.
- Elaborează un cluster, care corespunde următoarelor cerințe:
 - a) Denumirea profesiei/ocupației în centru
 - b) 5 ramuri de bază – „Aptitudini”, „Cunoștințe și abilități”, „Discipline școlare importante”, „Alte discipline importante”, „Acțiunile de rutină specifice profesiei”. Dacă crezi că este necesar, adaugă altă ramură (de exemplu: „Norme etice”, „Produsele profesiei”).
 - c) Pentru fiecare ramură identifică cel puțin 3 elemente:
 - Pentru ramura „Aptitudini” selectează talentele și calitățile personale înnăscute pe care trebuie să le posedă persoana pentru a fi un bun profesionist în domeniul ales.
 - Pentru ramura „Cunoștințe și abilități” descrie lucrurile pe care trebuie să le știe și să le poată face un profesionist.
 - Pentru ramura „Discipline școlare importante” indică disciplinele școlare care contribuie la obținerea cunoștințelor și abilităților necesare pentru profesia aleasă.
 - La ramura „Alte discipline” notează disciplinele care pot fi studiate în alte instituții cum ar fi școala de arte, școala profesională, colegiu, universitate etc.
 - Pentru ramura „Acțiunile de rutină specifice profesiei” descrie acțiunile care sunt necesare în activitatea cotidiană (de ex: actrița învață pe de rost texte specifice rolului, participă la repetiții, face exerciții pentru voce și pentru corp, se machiază, joacă rolul în spectacol; șoferul verifică starea automobilului, alimentează automobilul cu cele necesare, conduce automobilul, respectă regulile de circulație etc.)

Păstrează clusterul elaborat în portofoliu

Mesajul cheie 6: Înțeleg importanța reputației mele și lucrez asupra brand-ului personal!

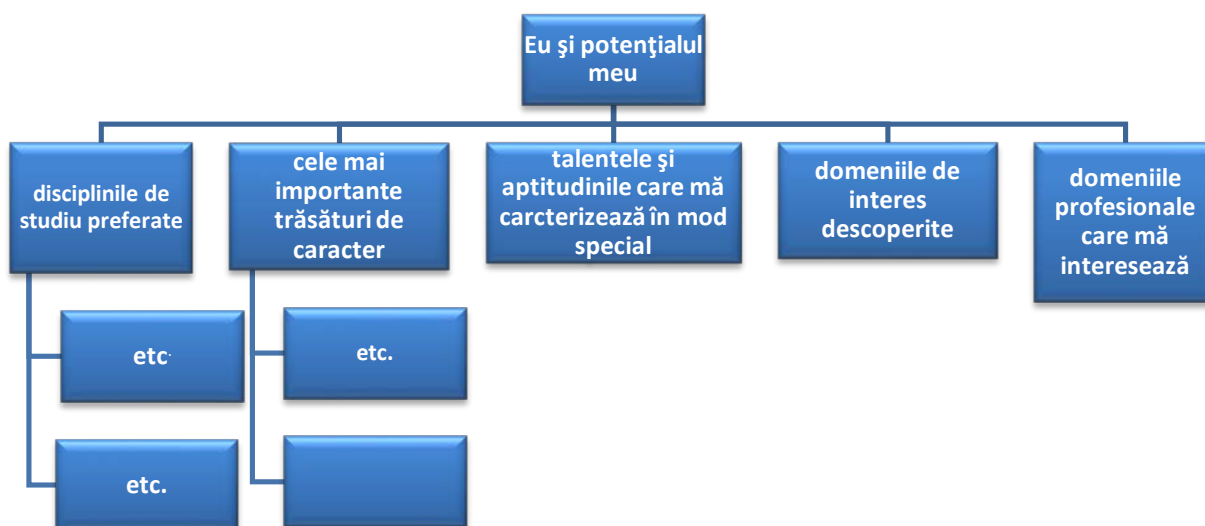
- Elaborează o prezentare cât mai creativă a Brand-ului personal în baza următoarelor întrebări:
 1. Enumeră trei caracteristici principale care crezi că te definesc (chiar dacă nu sunt cunoscute/împărțite de ceilalți)?

2. Enumeră trei caracteristici principalele folosite de cei din jur pentru a te descrie (utilizează opiniile colegilor, colectate la începutul lecției)
3. Descrie trei caracteristici pe care ai vrea ca ceilalți să le asocieze cu tine.
4. Identifică 3 valori personale pe care vrei să le promovezi.
5. Elaborează un simbol cu care te asociezi.
6. Propune 2-3 acțiuni concrete prin care poți să îmbunătățești imaginea ta.

- Păstrează în portofoliu produsul elaborat.

Mesajul cheie 7: Meditez asupra trăsăturilor și aptitudinilor proprii și depun efort pentru dezvoltarea lor

- Estimează într-un tabel interesul tău pentru fiecare disciplină școlară, bifând ceea ce corespunde aprecierii tale.
1. *Indică trei discipline școlare care sunt favoritele tale ? De ce?*
 2. *Elaborează harta mentală a potențialului tău. Harta mentală elaborată poate avea structura ce urmează sau poate fi desenată mai creativ, cu utilizarea imaginilor și simbolurilor.*

Păstrează harta mentală elaborată în portofoliu.

Mesajul cheie 8: Planific și realizez activități pentru proiectarea carierei!

Prezintă planul elaborat colegului de bancă, părinților, altor persoane de încredere.

- Afișează planul elaborat în odaia ta, pe masa de lucru sau în alt loc vizibil și realizează acțiunile planificate.

Pe parcursul realizării activităților notează rezultatele în ultima rubrică a tabelului

CLASA VII-a

Mesajul cheie 1: Stabilesc obiective specifice, măsurabile și realiste pentru a asigura realizarea visului meu profesional!

- Fă primul pas în realizarea obiectivelor stabilite: realizează testul despre personalitatea ta. Fiecare om are un set de trăsături personale cu care se naște. Ele se manifestă în modul prin care persoana reacționează la lumea din jur: rapid sau lent, exploziv sau calm etc. Aceste caracteristici tipice definesc un *temperament*. Psihologii evidențiază patru tipuri de bază a

temperamentului: *colericul, sangvinicul, flegmaticul, melancolicul*. Nu există temperamente bune sau rele, fiecare tip are avantajele și limitele sale, în dependență de circumstanțele în care ele se manifestă.

- Plasează rezultatele în portofoliul tău.

Mesajul cheie 2: Cunosc particularitățile temperamentului meu și selectez profesii potrivite!

Propune testul temperamentului unei persoane adulte apropiate (părinții, rude, profesori etc.), care are anumite succese în viața profesională și cu care poți să discuți liber și sincer.

Apoi, după stabilirea tipului de temperament, realizează un interviu. Utilizează întrebările propuse mai jos:

1. În ce măsură profesia pe care o practică corespunde temperamentului?
2. Ce calități personale au ajutat la încadrarea și avansarea în profesie?
3. Ce calități au fost dezvoltate în procesul de avansare în carieră?

Prezintă persoanei date rezultatele testului tău și profesiile care prezintă interes pentru tine. Solicită opinia despre tine:

1. Ce calități vede în tine?
2. În ce măsură aceste calități se potrivesc profesiilor dorite?
3. La ce calități trebuie să lucrezi mai mult?

Notează opinia și sugestiile oferite și păstrează-le în portofoliu – le vei utiliza la ultima lecție din modul.

Mesajul cheie 3: Descopăr interesele și preferințele profesionale și identific domeniile în care pot să obțin succes!

1. Realizează testul psihologic adaptat după Holland.
2. După realizarea testului completează o fișă după modelul dat:

Conform rezultatelor testului cel mai mare punctaj am obținut la (descrie tipul/tipurile)....

Cred că aceste rezultate suplimentar se confirmă prin următoarele fapte (descrie cel puțin 3 fapte din viața ta care confirmă interesele și preferințele tale, în caz de necesitate apelează pentru ajutor la părinți, profesori, prieteni – persoane care te cunosc bine).

*De exemplu – rezultatele testului arată că aparții tipului *realist*. O faptă care confirmă acest rezultat este: *am grijă de bicicleta mea, pot să repar singur și am reparat bicicleta prietenului meu.**

Păstrează fișa în portofoliu. Opțional. Descrie succint interesele, preferințele și calitățile personale (5-6 enunțuri). Utilizează în această descriere 2-3 idei din test și 2-3 fapte reale din viața ta. În baza acestei descrieri, alte persoane ar trebui să ghicească despre cine este vorba.

Mesajul cheie 4: În viață sunt posibile mai multe trasee profesionale. Acționează și vei obține succes în toate!

Identifică o persoană din comunitatea ta care are mai multe trasee profesionale: de exemplu – profesoara de matematică – meșter în croșetare; inginer – dansator în ansamblu popular etc.

Află de la persoana dată despre evoluția carierei sale și desenează traseele ocupaționale (poți să faci după modelul prezentat la începutul temei sau alege altă formă).

Adresează persoanei următoarele întrebări:

- Ce rol are fiecare ocupație în viața dumneavoastră?
- Ce abilități specifice și alte calități personale sunt importante pentru aceste ocupații?
- Cum reușiți să îmbinați ambele ocupații?

Păstrează imaginea traseelor profesionale și descrierea laconică a răspunsurilor pentru portofoliul personal.

Mesajul cheie 5: Pot identifica factorii care influențează cariera mea profesională, acționez pentru a-i utiliza pe cei de influență pozitivă și pentru a-i evita pe cei negativi!

În baza testelor, realizate la lecții precedente, ai determinat una sau mai multe profesii care corespund temperamentului și intereselor tale. Identifică cel puțin 7 factori care pot influența decizia ta. Apreciază, care poate fi influența – pozitivă sau nu. Păstrează fișa completată pentru portofoliu.

Opțional Analizează imaginea. Ea reprezintă calea alegorică spre succes profesional. Individual, sau împreună cu colegii de clasă elaborează un poster similar, în care plasează în forma alegorică cât mai mulți factori identificați.

Pentru asta inițial găsește o alegorie pentru fiecare factor (de exemplu: moda privind profesia – „deșertul Mirajelor Modei”; bursa oferită de un sponsor – „Plută” în „Lacul Sărăciei” etc.)

Semne convenționale:

Pericole sau dificultăți	Obstacole
Activitatea obligatorie	Suport posibil

Mesajul cheie 6: Știu că efortul personal este cheia succesului și îmi dezvolt calitățile necesare

- Identifică persoana de succes din comunitatea ta.
- Realizează un interviu cu persoana dată sau utilizează alte surse de informații (relatările altor persoane, articole etc.) și completează „Fișa omului de succes”.
- Păstrează fișa completată în portofoliul personal.

Mesajul cheie 7: Știu cum se caută un loc de muncă și pot redacta o scrisoare de intenție!

Tu la moment ești elev, dar pentru dezvoltarea ta poți participa la diferite cursuri, ateliere de lucru, școli de vară. Deseori organizatorii selectează participanții în baza scrisorii de intenție sau unui formular de aplicare (aceeași scrisoare de intenție, care are rubrici fixe stabilite de organizatori). Redactează o scrisoare de intenție pentru una din școlile de vară:

- Școala de vară „Expediție ecologică”
- Școala de vară „Arta și creație”
- Școala de vară „Tânăr consilier”

Păstrează scrisoarea elaborată în portofoliu.

Mesajul cheie 8: Am elaborat un plan de carieră cu obiective clare și acționez pentru realizarea lor!

- Perfecționează Planul în baza sugestiilor oferite de colegi de clasă.
- Păstrează Planul elaborat în portofoliul personal.
- Realizează obiectivele propuse!

CLASA VIII-a

Mesajul cheie 1: Conștient și cu responsabilitate colectez informații pentru planificarea carierei

- Selectează o poză, care te reprezintă cel mai bine ca viitor profesionist.
- Pe parcursul următoarelor lecții, după realizarea exercițiilor, selectează produsele necesare pentru elaborarea „Portretului vocațional”. Utilizează lista de verificare propusă mai jos.

Lista de verificare a elementelor necesare pentru realizarea „Portretului vocațional”

Materiale și informații necesare	Prezența lor
Coală de hârtie mare (dimensiunea A3)	
Fotografia	
Rezultatele testului „Inteligențe multiple”	
Lista profesiilor (inclusiv cea din domeniul muncitoresc) cu identificarea inteligențelor potrivite	
CV-ul cu menționarea realizărilor	
Dovezile care demonstrează prezența aptitudinilor necesare pentru profesia dorită	
Propuneri de activități pentru dezvoltarea calităților necesare pentru a practica profesia dorită	

Mesajul cheie 2: Identific și dezvolt aptitudinile și abilitățile mele pentru a avea succes în carieră

- Realizează testul „Să ne cunoaștem aptitudinile”
- Realizează una din sarcinile propuse mai jos:

Varianta A

- Realizează un colaj care reflectă aptitudinile tale. Pentru colaj utilizează simboluri și imagini ce reprezintă diferite profesii și ocupații în care aceste aptitudini sunt necesare.
- Notează ce aptitudini și abilități trebuie să mai dezvolt pentru a avea succes în cariera profesională.

Varianta B

- Amintește-ți și descrie o situație dificilă cu care te-ai confruntat și ai rezolvat-o cu succes.
- Ce aptitudini și abilități te-au ajutat să rezolvi această situație?
- În ce profesii sunt necesare aceste aptitudini și abilități?
- Notează ce aptitudini și abilități trebuie să mai dezvolt pentru a avea succes în viața profesională.

Utilizează produsul obținut în elaborarea Portretului vocațional.

Mesajul cheie 3: Fiecare om este talentat în ceva! Identific inteligențele mele și selectez profesia care mi se potrivește.

Opțional

Realizează un proiect de grup – *colaj* sau *poster*, împreună cu colegii, care au aceleași tipuri de inteligență dominante:

- Alegeți 3 inteligențe dominante (utilizează cuvinte și simboluri)
- Selectați imaginile ce reprezintă diverse profesii care corespund acestor tipuri de inteligențe;

- Completați posterul cu detalii despre specificul sarcinilor, pe care le realizează cei care practică aceste profesii
- Alte profesii mai noi care credeți că se potrivesc la inteligențele alese ;
- Argumentați alegerile și expuneți: „*De ce unele profesii sunt recomandate la mai multe tipuri de inteligență”?*

Mesajul cheie 4: Acumulez experiența, mă descopăr și mă promovez prin activități de voluntariat

- **Identifică o persoană cu experiență de voluntariat în comunitatea ta.**
Discută cu această persoana utilizând întrebările propuse:
 1. În ce activități de voluntariat ați fost implicat?
 2. Care a fost motivul implicării dumneavoastră în activitatea de voluntariat?
 3. Cum au reacționat alte persoane la activitatea dumneavoastră în calitate de voluntar?
 4. Cine a susținut activitatea dumneavoastră?
 5. Ce emoții ați trăit în activitatea de voluntariat?
 6. De ce abilități ați avut nevoie pentru a realiza aceste activități?
 7. Ce cunoștințe și abilități au fost dezvoltate în cadrul activităților de voluntariat?
 8. Cum activitatea de voluntariat a influențat parcursul profesional?
 9. Ce sfaturi/recomandări puteți oferi tinerilor/tinerelor care vor să practice voluntariatul?

Varianta de rezervă (dacă nu ai găsit persoane cu experiența de voluntariat). Studiază diferite surse: ziare, reviste, pagina *Festivalul Voluntarilor* pe facebook etc. și identifică istorii de voluntariat. Utilizează întrebările de mai sus pentru studierea acestor experiențe.

Completează Portretul vocațional:

- componenta „Propuneri” – cu idei despre implicare în activități de voluntariat;
- componenta „Dovezi” – cu articole, fotografii, certificate, scrisori de mulțumire etc. care confirmă participarea ta la activități de voluntariat și care demonstrează valorificarea inteligențelor și aptitudinilor tale.

Mesajul cheie 5: Elaborez un CV pentru a mă promova

- Discută cu părinții și prietenii modelul de CV elaborat, ascultă opinia și sugestiile lor.
- Modifică CV-ul utilizând cele mai bune sfaturi colectate.
- Redactează CV-ul la calculator, adaugă în partea de sus fotografia ta și plasează CV-ul în portofoliul personal.

CV-ul tău este bun, dacă corespunde criteriilor de mai jos:

- toate compartimentele CV-ului sunt completate;
- informația este prezentată laconic, prin propoziții scurte;
- imaginea ta în fotografie este adecvată (hainele, expresia feței, poziția etc.);
- informația prezentată (cuvinte cheie – legate de studii, experiențe și competențe) este înserată;
- în text nu sunt comise greșeli ortografice;

- textul este scris cu culoarea neagră;
- CV-ul este tipărit pe foi de formatul A4, de culoare albă.

Mesajul cheie 6: Studiez perspectivele pieței muncii pentru a planifica traseul de carieră

Realizează proiectul individual „Eu, profesia și piața muncii” pe care o să-l prezinți la lecție viitoare.

Proiectul trebuie să ofere răspunsuri la cinci întrebări:

- **Cine este autorul proiectului?** – notează numele și prenumele, poți plasa și o fotografie etc.
- **Ce profesie/profesii te atrag?** – selectează una sau două profesii pe care ai dori să o exerciți.
- **Unde este posibil de practicat profesia dată?** – identifică angajatorii, locuri și modalități prin care poți practica profesia dată
- **Cât de solicitată este aceasta profesie pe piața muncii din Republica Moldova?** – studiază diferite surse: rapoartele ANOFM (www.anofm.md), anunțurile de angajare, articolele experților, opiniile părinților, profesioniștilor etc.
- **Ce studii sunt necesare pentru a învăța profesia și unde le putem obține?** – colectează informații despre studii, identifică instituții / persoane care oferă aceste studii.

Determină singur forma de prezentare a proiectului: poate fi un poster, o broșură, o mapă cu materiale etc.

N.B.! Indicatorii reușitei proiectului:

- oferă răspunsuri la toate 5 întrebări;
- analiza pieții muncii se bazează pe cel puțin trei surse;
- informația este prezentată logic;
- informația este prezentată creativ (sunt utilizate cuvinte-cheie, imagini, simboluri, diferite culori etc.).

Mesajul cheie 7: Prezint opțiunile mele vocaționale în baza studierii pieței muncii

- Prezintă proiectul unor persoane apropiate: părinți, frați, surori, buni, prieteni.
- Finalizează portretul vocațional – secțiunea *Profesii* în baza proiectului elaborat.

Mesajul cheie 8: Elaborez un plan de dezvoltare vocațională și acționez în baza lui

- Prezintă planul părinților și/sau altor persoane care vor avea posibilitatea să te ajute în realizarea activităților planificate.
- Plasează planul la un loc vizibil, lângă masa ta de lucru – astfel vei urmări dacă realizezi cele propuse.
- Păstrează dovezile activităților realizate (fotografiile activităților practice, notițe, liste, bibliografie etc.) în portofoliul tău.

CLASA IX-a

Mesajul cheie 1: Îmi proiectez viitorul, analizând oportunitățile.

Realizează primele acțiuni pentru elaborarea prezentării proiectului tău de carieră:

- analizează portofoliul și selectează materiale oportune pentru elaborarea proiectului de carieră;
- meditează, discută cu părinții și/sau alte persoane de încredere și **selectează o profesie** sau un domeniu profesional care te atrage;
- acumulează informația despre profesia dată și **descriere competențele necesare pentru practicarea acestei profesii**.
- completează pe hârtie (sau plasează în document electronic) informația care este relevantă pentru prima rubrică din *fișa criteriilor de evaluare* pentru proiectul tău de carieră.
- Identifică cel puțin o activitate pe care poți să o realizezi în timp de 3 luni cu scopul de a colecta informație despre profesia dorită și plaseaz-o în tabel după modelul dat:

Activitatea	Perioada de realizare	Rezultatul așteptat
<i>Colectarea informației despre persoane cu rezultate recunoscute în profesia dorită</i>	<i>2 luni</i>	<i>Lista a cel puțin 5 persoane. Eu pot să explic în baza exemplilor persoanelor studiate ce competențe sunt necesare, ce dificultăți pot apărea în profesia dată</i>

Mesajul cheie 2: Evaluez potențialul profesional propriu din perspectiva profesiei dorite.

- Identifică valorile tale dominante cu ajutorul testului propus mai jos. În caz de necesitate apelează la ajutorul profesorului sau altei persoane adulte.
- Păstrează rezultatele testului în portofoliu.
- Realizează inventarul valorilor și completează rubrica „Inventarul valorilor” din tabel.

Mesajul cheie 3: Pot determina cât de compatibile sunt calitățile mele personale cu profesia aleasă

- Continuă completarea tabelului „Potențialul meu profesional astăzi din perspectivă profesiei dorite” pe care l-ai început la lecția precedentă. Utilizează instrumentele propuse în continuare, apelează la persoane care te cunosc bine – părinți, vecini, rude, profesori, prieteni.
- Notează caracteristicile personalității tale conform ordinii punctajului obținut la testele realizate.
- Identifică puncte forte și puncte slabe ale personalității tale din perspectiva profesiei dorite și completează rubrica *Inventarul de personalitate*.

Analizează experiența în realizarea diferitor sarcini la școală, acasă, în timpul liber. Identifică cel puțin 3 tipuri de activități pe care le reușești – faci repede, calitativ și cu plăcere. În caz de necesitate apelează la părinți, profesori, prieteni. Identifică punctele forte și cele slabe ale aptitudinilor și abilităților din perspectiva profesiei dorite. **Completează rubrica *Inventarul aptitudinilor și abilităților***.

Identifică cel puțin o activitate pe care o poți realiza timp de 3 luni cu scopul de a dezvolta calitățile importante pentru practicarea profesiei dorite. Plasează informația în tabel după modelul dat:

Activitatea	Perioada de realizare	Rezultatul așteptat
<i>Exersez în rezolvarea problemelor de matematică</i>	<i>2 luni</i>	<i>Cunoștințele mele sunt mai profunde, notele pe care le obțin sunt cu cel puțin un punct mai înalte decât astăzi.</i>

Mesajul cheie 4: Elaborez traseul educațional din perspectiva profesiei dorite

- Elaborează-ți propriul traseu educațional pe care crezi că trebuie să-l parcurgi până și după absolvirea gimnaziului. Decide asupra modalității de prezentare a produsului (poster, schemă, arbore, Prezentare Power Point etc.).
- Identifică una-două acțiuni, în contextul traseului educațional elaborat, pe care le poți realiza în următoarele 3 luni și plasează-le în tabel după modelul dat:

Activitatea	Perioada de realizare	Rezultatul așteptat
<i>Realizarea unui interviu cu cel puțin 2 persoane care învață în instituția aleasă.</i>	<i>2 luni</i>	<i>Cunosc despre specificul procesului de învățare: subiectele de bază, cerințele profesorilor, regulile interne etc.</i>

Mesajul cheie 5: Îmi cunosc drepturile în procesul de angajare și pledez pentru munca legiferată prin contract

- Realizează, la alegere, una din următoarele sarcini:
 1. Elaborează un articol/poster/discurs cu tema “Munca în adolescență: drepturi și responsabilități”. Prezintă produsul la ora de dirigiență.
 2. Află opinia a cel puțin 3 persoane adulte de vârstă diferită (până la 35 de ani; între 35-45 ani; după 45 de ani) despre munca prin contract și fără contract. Generalizează rezultatele interviurilor în tabel.

	Avantaje	Dezavantaje/limite
Munca în baza contractului		
Munca fără contract		

Prezintă rezultatele mini-cercetării la ora de dirigiență.

Mesajul cheie 6: Știu cum să mă comport în timpul unui interviu de angajare

I. Pregătește-te de simularea interviului – răspunde la întrebările care deseori sunt utilizate de angajatori:

- Povestești despre Dvs.
- Numiți 3, cele mai importante realizări ale dvs., de ce considerați așa?
- De ce noi trebuie să vă angajăm anume pe dvs. și nu alt candidat?
- Relatați despre situații, în care dvs. ați demonstrat abilități de lider.
- Povestești despre abilitatea dvs. de a dirija stresul, prezentați un exemplu cum v-ați descurcat în situație de stres.

- Care sunt calitățile dvs. pe care vreți să le dezvoltați?
- Care sunt interesele și ce hobby aveți?
- Povestiți despre cea mai preferată ocupație sau obiect școlar. De ce?
- Povestiți despre ocupația/obiectul școlar care nu va place. De ce?
- Cu ce vreți să vă ocupați peste 5 sau 10 ani?
- Care a fost cea mai mare provocare pentru dvs.? Cum ați depășit-o?
- Care sunt abilitățile de lucru la computer? Ca soft-uri utilizați?
- Care sunt valorile dvs. de bază (de exemplu, sănătatea, familia, timpul liber etc.)?
- Care sunt abilitățile dvs. în soluționarea problemelor? Prezentați un exemplu concret cum ați soluționat o problemă.

2. Pentru pregătirea răspunsurilor utilizează rezultatele Inventarului potențialului propriu.

3. Consultă alte surse de informații (internet, părinți, cunoscuți) despre greșelile posibile în cadrul unui interviu de angajare.

Mesajul cheie 7: Perfecționez abilitățile de comunicare pentru a obține un loc de muncă dorit

- După finisarea exercițiului de simulare, elaborează o pagină pentru portofoliu în baza la 3 întrebări:
 1. Ce am reușit în cadrul interviului?
 2. Ce a fost dificil pentru mine?
 3. Ce acțiuni trebuie să întreprind pentru a depăși în viitor dificultățile?
- Completează proiectul tău de carieră utilizând experiența acumulată (ce abilități de negociere ai, ce activități pot fi realizate pentru dezvoltarea acestora)
- Redactează toate materiale acumulate pe parcursul studierii modulului pentru a prezenta la lecția următoare proiectul tău de carieră în conformitate cu toate criteriile de evaluare.

Mesajul cheie 8: Perfectez proiectul meu de carieră comunicând cu colegii

Prezintă proiectul tău de carieră.

Regulile prezentării proiectului de carieră

- Prezentarea se realizează în grupuri a câte 3 persoane.
- Fiecare elev are la dispoziție aproximativ 5-6 minute pentru prezentarea proiectului.
- În timp ce un membru al grupului prezintă proiectul de carieră colegii monitorizează prezentarea cu ajutorul *fișei criteriilor de evaluare* (prezentată mai sus, la rubrica „Implică-te!”).
- După finalizarea prezentării, colegii completează fișa de evaluare – pun note la fiecare criteriu: *excelent* – 9-10, *bine* – 7-8, *acceptabil* – 6; notează sugestii pentru îmbunătățirea proiectului de carieră și semnează fișa (modelul fișei este prezentat mai jos).
- Fișele de evaluare completate se transmit colegului.

Fișa de evaluare (poate fi multiplicată sau desenată de mână după modelul dat).

Numele, prenumele autorului proiectului de carieră _____

Scopul/obiectivul meu este	Am nevoie de ...	Am reușit să ...

Notă: În completarea Jurnalului ai putea să te ghidezi de o serie de întrebări, printre care:

- **Interese:** Ce sunt interesat/ă să fac?; Ce activități îmi plac /nu îmi plac? În ce mediu de muncă m-aș simți cel mai bine? etc.
- **Valori:** Care sunt lucrurile importante pentru mine? Ce vreau să obțin de la carieră? etc.
- **Abilități:** Ce pot să fac cel mai bine? Care sunt cele mai importante aptitudini? Care sunt punctele mele tari și slabe? etc.
- **Personalitate:** Ce calități am care m-ar ajuta în muncă?;
- Care sunt, la moment, alternativele care mă interesează, care mi se potrivesc?
- De ce date/informații mai am nevoie
- Care sunt avantajele și dezavantajele per fiecare opțiune pe care o am?
- Care sunt posibilele bariere, riscuri și cum le depășesc?
- Care pași sunt mai dificili pentru mine? De ce? Ce soluții identific?

Mesajul cheie 2: Sunt informat/ă despre ofertele educaționale existente în RM, și vreau să aleg/să urmez acele studii care se potrivesc cel mai bine cu interesele/preferințele mele

- Identifică, (cu ajutorul profesorului/colegilor de clasă, prietenilor, inclusiv prin intermediul rețelelor de socializare), și notează în jurnalul tău, persoane care au absolvit instituția la care și tu ți-ai dori să continui studiile, etc. Găsește cât mai multe detalii despre instituția/facultatea la care dorești să urmezi studiile și notează-le în jurnal

Mesajul cheie 3: Sunt conștient/ă de faptul că am anumite competențe dar pentru a putea excela pe parcursul vieții trebuie să dezvolt toate competențele cheie

- Continuă să notezi în tabelul de mai sus, exemple de acțiuni pe care le poți întreprinde pentru a-ți îmbunătăți anumite competențe-cheie. Ai putea să treci și în Jurnalul tău lista de competențe-cheie legate de viitoarea profesie/carieră asupra cărora trebuie să continui să lucrezi intens.

Mesajul cheie 4: Îmi cunosc aptitudinile proprii, cunosc abilitățile asupra cărora trebuie să lucrez pentru a avea succes în carieră

Identifică, și notează în Jurnalul tău obiectivele tale personale pentru perioada imediată:

- Ce dorești să realizezi pe parcursul acestui an, pe lângă activitățile legate de liceu/studii? Notează cel puțin 10 de exemple de activități/scopuri.
- Ce abilități ai vrea să dezvolți și ce trebuie să înveți/studiezi pentru a le dezvolta?

Mesajul cheie 5: Sunt conștient/ă de faptul că networking-ul social este extrem de important și voi depune maximum efort să dezvolt relații cu persoane care ar putea aduce o valoare adăugată în procesul de planificare a carierei

Identifică și notează în Jurnalul tău următoarele:

- Analizează-ți lista ta de prieteni virtuali și nevirtuali. Cine din ei ar putea să-ți ofere informații/sugestii cu referire la domeniile profesionale de interes pentru tine?
- Cum lărgești lista de prieteni/cunoscuți pe domeniile profesionale de interes pentru tine?
- Întocmește o listă de experiențe personale de până la moment care ar putea fi valoroase pentru CV-ul tău.
- Imaginează-ți că ești în căutare de lucru. Completează-ți profilul tău de pe rețelele de socializare cu punctele tale forte pe care merită să le vadă un posibilul angajator ce îți va vizita pagina ta.

Mesajul cheie 6: Vreau să-mi testez abilitățile conexe profesiei alese și să fiu util/ă comunității în care trăiesc prin realizarea activităților de voluntariat

Formulează și notează în Jurnalul tău, un argument în patru pași cu referință la decizia de a deveni voluntar, pornind de la afirmația de mai jos.

1. **Afirmația:** Vreau să fiu voluntar
2. **Explicația** (de ce, ce abilități vreau să-mi dezvolt, ce lucruri vreau să învăț, etc.) _____
3. **Dovada** (scopuri clare formulate, organizație sau persoane cu care să comunic/lucrez/relaționez identificate, altele) _____
4. **Concluzia** (ce fac concret azi, mâine, sau în viitorul cel mai apropiat pentru a precede concret la activități de voluntariat) _____

Mesajul cheie 7: Vreau să am o carieră de succes și întreprind pași concreți pentru a o planifica corect, interesant și plăcut – nu las cariera mea în voia sorții!

- Formulează și notează în Jurnalul tău, cerințele și tendințele actuale ale pieței muncii pe segmentul spre care dorești să te orientezi pe viitor/domeniul în care ai vrea să-ți dezvolți cariera ta. Analizează încă o dată **etapele cheie ale deciziei cu privire la carieră (punctul d) din material**, și determină care este mai dificilă de realizat pentru tine? De ce? Ce soluții ai?

Reflectă și notează idei care țin de:

- a) Profesia pe care vrei să o îmbrățișezi/sau domeniul în care ai vrea să-ți dezvolți/planifici cariera ta;
- b) Care formă a identității vocaționale te caracterizează?
- c) Care este stilul tău decizional privind cariera?
- d) Ce activități extra-curriculare îți vor dezvolta capacitățile și competențele de care ai nevoie pentru a obține profesia dorită?

Mesajul cheie 8: Sunt conștient/ă de faptul că Jurnalul personal de planificare a carierei este cel mai bun instrument pentru a-mi planifica pas cu pas cariera. Continui să revin la el ori de câte ori am nevoie și îl completez cu informații, gânduri/reflecții personale etc.

- Continuă să completezi Jurnalul tău, iar în cazul în care ai început o activitate de voluntariat, să documentezi:
 - lucrurile care îți place cel mai mult să le faci,
 - lucrurile care îți aduc mai puțină satisfacție,
 - aspecte despre care trebuie să mai înveți pentru a le putea face mai bine,
 - ce fel de sprijin, suport ai nevoie pentru a putea excela, deveni mai bun/bună în ceea ce ai început să faci.

CLASA XI-a

Mesajul cheie 1: Voi aplica matricea de luare a deciziei în planificarea carierei pentru a-mi clarifica domeniile ocupaționale și pentru a fi mai informat privind aceste domenii.

- Elaborează matricea ta personală. Ea trebuie să conțină cel puțin 3 opțiuni profesionale și cel puțin 4 criterii de selecție. Vei reveni la această matrice după fiecare lecție și o vei completa de fiecare dată cu aspecte/idei noi.

Mesajul cheie 2: Valorile mele personale sunt un instrument care îmi influențează viața, ele sunt “regulile mele de viață”, și este important să-mi cunosc valorile cheie pentru a putea alege viitoarea profesie luând în calcul aceste valori.

- Care dintre aceste valori sunt importante în alegerea viitoarei profesii? Notează-le în caietul personal de lucru și argumentează De ce?

Mesajul cheie 3: Ceea ce se întâmplă la nivel global afectează direct piața muncii din țara mea. Urmăresc cu atenție tendințele de dezvoltare a domeniului de care sunt interesat/ă și lucrez asupra competențelor cheie de care voi avea nevoie pe parcursul întregii vieți.

- Realizează, individual, studiul sectorului pieței muncii în care se încadrează profesia la care aspiri. Cercetează problema funcționării acestui sector al pieței muncii, și identifică competențele cheie care vor fi necesare pe viitor pe acest sector.

Revino la Matricea ta și notează lucruri noi care au apărut ca urmare a acestei lecții/activități.

Mesajul cheie 4: Căutarea unuia loc de muncă necesită timp și resurse informaționale. Sunt pregătit/ă să studiez ofertele angajatorilor care să răspundă intereselor mele personale.

- Studiază ofertele de angajare publicate în ziare și clasifică-le în două categorii: anunțuri serioase/sigure și anunțuri periculoase.
- Care sunt caracteristicile care v-au determinat să faceți această clasificare.
- Ce îți se poate întâmpla dacă aplici și ești selectat pentru un loc de muncă din categoria periculoasă.
- Cercetează firmele, organizațiile din comunitate și discută cu persoana care se ocupă de angajarea personalului pentru a afla care sunt cerințele lor față de candidații la angajare.

Mesajul cheie 5: Înainte de a începe o relație de muncă, mă informez despre toate responsabilitățile, obligațiunile și drepturile mele. Orice relație de muncă trebuie să fie legiferată prin contract individual de muncă sau contract de prestare servicii.

- Identifică un caz când o persoană cunoscută a fost angajată fără a avea contract individual de muncă.
- Care au fost consecințele lipsei contractului individual de muncă?
- Care au fost riscurile unei astfel de situații?

Mesajul cheie 6: Cunosc tehnici și metode de comunicare/interacțiune cu angajatorii și le voi aplica pas cu pas, în procesul de căutare a unui loc de muncă.

- Identifică un anunț pentru un loc vacant la care ai dori să aplici. Pregătește scrisoarea de intenție astfel încât să ai șansa de a fi invitat/ă la interviu.

Mesajul cheie 7: Îmi pasă de starea mea emoțională și, pentru a reduce stresul ocupațional în viitor, vreau să-mi dezvolt inteligența emoțională.

- Realizează testul tău la Inteligența Emoțională și plasează rezultatele în portofoliu.

Mesajul cheie 8: Mă informez activ despre oportunitățile oferite de activitatea antreprenorială și evaluez potențialul meu în raport cu această activitate.

- Identifică un antreprenor din comunitatea ta. Informează-te despre motivele care l-au determinat să înceapă activitatea antreprenorială. În viziunea ta, care a fost ”cheia succesului” în cazul lui?

Mesajul cheie 9: În procesul de luare a deciziei în alegerea carierei voi aplica matricea –suport care mă ajută să înțeleg compatibilitatea aptitudinilor, capacităților și așteptărilor mele cu cerințele specifice pieței muncii.

- Împărtășește și discută rezultatele obținute din matricea completată cu persoanele de încredere (părinți, prieteni buni, profesori etc.)

În baza discuțiilor elaborează-ți planul de acțiuni după modelul dat mai jos. Astfel, vei continua să explorezi activități care să te apropie tot mai mult de viitoarea ta profesie și carieră. Succes!

Activitatea	Perioada de realizare	Rezultatul așteptat	Rezultatul obținut (se completează după realizarea activității)

CLASA XII-a

Mesajul cheie 1: Voi completa Portofoliul personal în procesul de planificare a carierei, pentru a clarifica domeniile profesionale și pentru a avea cât mai multe informații despre ele.

- Creează-ți portofoliul personal în care să colectezi material pentru toate aspectele cheie, așa cum a fost explicat în cadrul orei.
 - Ai putea să-ți creezi o mapă în care să ai câteva „capitole”/componente.
 - Asigură-te că după fiecare lecție din modul realizezi ceva pentru a completa portofoliul tău.
- Toate acestea te vor ajuta să iei decizii informate, conștiente, bine documentate în ceea ce privește viitoarele tale studii, profesie sau carieră. Succes!

Mesajul cheie 2: Nu există un stil decizional mai bun decât altul. Fiecare stil are avantajele sale, dacă este aplicat corect, și în contextul potrivit. Iată de ce, trebuie să cunosc stilurile decizionale dominante.

Procesul de luare a deciziei în domeniul alegerii profesiei este unul care presupune mai multe acțiuni. Realizarea acestor acțiuni, la fel, prevede mai multe situații în care trebuie să fie luată o decizie. Din ansamblul de decizii mici se formează contextul pentru luarea deciziei majore.

Completează tabelul de mai jos în baza propriei percepții a felului în care iei decizii și discută cu membrii familiei sau cu prietenii care te cunosc de mai mult timp:

Stilul decizional	Caracteristici	În ce situații eu cred că aplic acest stil	În ce situații cei apropiați cred că eu aplic acest stil
rațional	utilizează o abordare logică și organizată în luarea deciziilor elaborează planuri minuțioase pentru punerea în practică a deciziei luate		
dependent	se bazează preponderent pe sfaturile, sprijinul și îndrumarea altora în luarea deciziilor consideră că ajutorul celor apropiați este indispensabil atunci când cântăresc și aleg alternative		
evitant	amâna și/sau evită luarea unei decizii		
intuitiv	se concentrează pe intuiții și impresii în luarea unei decizii nu caută dovezi pentru argumentarea unei decizii		
spontan	iau decizii sub impulsul momentului, rapid și fără prea multe deliberări		

Mesajul cheie 3: Pentru o proiectare de succes a carierei este necesar să-mi cunosc potențialul propriu și să-l dezvolt zi de zi.

Este foarte important să cunoști dacă profesia pe care dorești să o alegi corespunde înclinațiilor, intereselor și aspirațiilor tale. Chestionarul propus te va ajuta să înțelegi aceasta mai bine. Completează în caietul tău un tabel, înscriind trei profesii (domenii de activitate) care au acumulat numărul maxim de puncte.

Nr.	Profesia	Domeniul de activitate	Numărul de puncte

Mesajul cheie 4: Alegerea viitoarei profesii implică cunoașterea propriilor valori și trăsături de personalitate.

- Alege domeniul care credeți că vă reprezintă cel mai bine luând în calcul abilitățile, valorile și caracteristicile de personalitate identificate și explică de ce.
- Ai identificat cu ajutorul detaliilor din tabelul propus, domeniul și profesia care s-ar potrivi mai bine cu interesele personale.
- Realizează o descriere amplă, utilizând date statistice și fotografii despre profesii, după următoarele criterii:
 - Date generale despre ocupația dată (timpul de lucru, concediul, pauza de masă etc.);
 - Caracteristicile acestei profesii;
 - Perspective de avansare în carieră oferite de profesia/specialitatea dată;
 - Care sunt condițiile de creștere a salariului în profesia aleasă?
 - Ce riscuri are profesia?
 - Ce beneficii cheie ai avea practicând această profesie?

Include rezultatele acestui exercițiu în Portofoliul tău.

Mesajul cheie 5: Sunt pregătit/ă să utilizez mijloacele mass-media pentru realizarea scopurilor mele profesionale.

Pe site-uri sunt diferite oferte de angajare discriminatorii pentru fete sau băieți, cu tentă sexistă. Uneori conținutul acestora trezește dubii, de ex., se cer la lucru doar fete, tinere, necăsătorite, care trebuie să prezinte o fotografie etc. Sau oferte care promit salarii dubios de mari.

- Selectează 2-3 anunțuri despre ofertele de angajare
- Analizează conținutul anunțurilor și determină, cât de reală este angajarea în baza ofertei prezentate. Include aceste anunțuri în portofoliul tău.

Mesajul cheie 6: Interviu de angajare este o etapă extrem de importantă în carieră și trebuie să depun maximum efort pentru a fi pregătit/ă pentru un interviu de succes.

Alege compania/organizația la care ai dori să te angajezi după absolvirea studiilor și răspunde la întrebările de mai jos:

- Cum mă documentez (ce știu despre companie, ce știu despre slujbă, ce știu despre interviuator și procesul de selecție)?
- Care sunt atuurile mele în fața celorlalți candidați, care să îmi sprijine solicitarea?
- Care sunt realizările, ce i-ar interesa pe interviuatori?
- Care sunt întrebările posibile, pe care să le pun interviuatorului?
- Ce impresie doresc să las?

Opțional: Pregătește o scrisoare de mulțumire după interviul de angajare, conform cerințelor indicate în textul temei.

Mesajul cheie 7: Odată încadrat/ă în câmpul muncii, trebuie să cunosc și să respect drepturile și obligațiunile în calitate de angajat.

- Identifică prin intermediul surselor media/online, cel puțin 3-4 exemple de *Fișa Postului* pentru profesia, pe care ai vrea să o practici în viitor. Analizează cerințele care sunt comune, și aspectele care diferă în Fișa de la o companie la alta. Vei observa, că fiecare organizație are specificul său, și caută specialiști care să răspundă la acest specific

organizațional/instituțional. Notează-ți aspecte asupra cărora trebuie să lucrezi în continuare pentru a putea răspunde în viitor la aceste cerințe ale postului.

Păstrează harta mentală elaborată în portofoliu.

Mesajul cheie 8: Analizez idei de afaceri și astfel fac primii pași spre o carieră de succes

- Dezvoltă și analizează o idee proprie de afaceri. Prezintă ideea familiei, vecinilor sau prietenilor tăi și colectează primele impresii despre ea. Include ideea de afaceri analizată în portofoliul tău.

Mesajul cheie 9: Voi ține un Portofoliu personal în procesul de planificare a carierei pentru a lua decizii informate

- Continual în procesul de planificare a carierei pentru
- Completează-l cu date, informații noi, teste și chestionare, bune practici, exemple de succes, cifre/statistici, prognoze, progres personal în dezvoltarea sau îmbunătățirea unor competențe cheie, altele. Succes!

Portofoliul pe care îl țin elevii este o reală oportunitate de a lua o decizie informată și responsabilă privind traseul educațional și cel profesional.

RESURSE BIBLIOGRAFICE

1. ANOFM. Prognoza Pieței Muncii 2016. Chișinău, 2016.
2. Ardelean R., Baltreienne, ș.a. Copilul meu alege o carieră. //Pe: www.ru.scribd.com/doc/17402728/Copilul-meu-isi-alege-o-cariera#scribd
3. Beldiga C., Cojocaru V., ș. a. Învăț să fiu. Ghid pentru psihologii școlari, diriginți, profesori. Chișinău: Centrul Educațional Pro Didactica, 2006. 228 p.
4. Brown, D., Brooks, L. (1991). *Career Counseling Techniques*. Allyn & Bacon.
5. Băban, A. *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*, 2009.
6. Birkenbihl V., *Antrenamentul comunicării sau arta de a ne înțelege*, Editura Gemma Press, București, 1997.
7. Bocoș, M., *Instruire interactivă*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2002.
8. Cartaleanu, T.; Cosovan, O.; Goraș-Postică, V.; Lîsenco, S.; Scelifos, L., *Formarea competențelor prin strategii didactice interactive*, Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Chișinău, 2008.
9. Călineci, M. *Cunoașterea elevului*, Ed. a 2-a, rev. Educația 2000+, București, 2009.
10. Chicu V (coord.), *Formarea continuă a cadrelor didactice în contextul educației centrate pe cel ce învață*, CEP USM, Chișinău, 2010.
11. Chirică, S., Andrei, D., Ciuce, C. *Aplicații practice ale psihologiei organizaționale*, 2009.
12. *Consilierea și orientarea în carieră – ghid pentru studenți și absolvenți*. Universitatea Politehnică din București, Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră, 2008.
13. Cosmovici A., Iacob L., *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999.
14. Cristea G., *Managementul lecției*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
15. Cucuș, C., *Pedagogie*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2006.

16. Dalat, Y. *Ghidul reușitei tale profesionale*, Editura Polirom, Iași, 2003.
17. Dandara O., *Ghidarea și proiectarea carierei în contextul educației permanente*. Chișinău: CEP USM, 2012.
18. Dandara, O., Mija, V. *Proiectarea carierei și ghidarea în carieră : Suport metodologic pentru elevii și cadrele didactice din învățământul secundar vocațional-tehnic*. CEP USM, Chișinău, 2014.
19. DGETS. Conferința Științifico-Practică cu participare internațional. Integrarea socio-economică și profesională a tinerilor-finalitate a demersului educational actual (ediția a III-a). Chișinău: Tipografia Sirius, 2015 328 p.
20. Jigău, M. *Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici*. Editura SIGMA, București, 2007.
21. Joiță E., *Management educațional*, Polirom, Iași, 2000.
22. Gheorghe, A., Mățan, I., Maftei, M. *Dirigenția și consilierea. Ghid metodologic*. Editura Alexandru Gheorghe, Craiova, 2004.
23. Ghica, Vasile (1998). Ghid de consiliere și orientare școlară pentru orele de dirigenție, Iași: Polirom.
24. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta liceală* (la diferite discipline), Ministerul Educației al Republicii Moldova, Proiectul “Educație de calitate în mediul rural din Republica Moldova”, Ed. Cartier, Chișinău, 2010.
25. Goleman D., *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2001.
26. Golovei L. Familia – promotor al valorilor. Chișinău: UST, 2010. – 116 p.
27. Golovei L. *28 ore pentru cariera mea (ghid metodologic pentru psihologii școlari și diriginți)*. Chișinău: Primexcom, 2015. - 222 p.
28. Colwell, P. *Cheia succesului*, Editura Polirom, Iași, 2003.
29. Gulei, M-E., Serea, A. *Orientarea și consilierea în carieră: ghidul profesorului*. Editura Spiru Haret, Iași, 2011.
30. Gulei, M-E., Serea, A. *Orientarea și consilierea în carieră: manualul elevului*. Editura Spiru Haret, Iași, 2011.
31. Guțu Vl. (coord.), *Educația centrată pe cel ce învață*. Ghid metodologic, CEP USM, Chișinău, 2009.
32. Guțu Vl. (coord.), *Psihopedagogia centrată pe copil*, CEP USM, Chișinău, 2008.
33. Ionescu, M. *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2000.
34. Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
35. Iucu, R. *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, Polirom, Iași, 2000.
36. Lemeni, G., Axente, A. *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră. Activități pentru clasele IX-XII/SAM*, 2004.
37. Lemeni, G., Miclea, M. *Consiliere și Orientare. Ghid de educație pentru carieră*, 2010.
38. Minder, M., *Didactica funcțională*. Obiective, strategii, evaluare, Ed. Cartier, București, 2003.
39. Măgurianu, L. A., Azoitei, N. D. *Un ghid mic pentru o carieră mare*. ediția a II-a revizuită, Asociația Alternative Sociale, Iași, 2006.
40. Nicu, A. *Strategii de formare a gândirii critice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.
41. Papuc, I., Albu, M., Jurcău, N. *Procesul decizional managerial în sfera educațională*, 2011.
42. Pease A., Garner A., *Limbajul vorbirii-arta conversației*. Editura Polimark, București, 1994.
43. Salomia, E., Marcinschi, M. *Ghidul carierei mele*. București: Centrul Educația 2000+, 2002.
44. Schaffer, R. *Introducere în psihologia copilului*, 2010.

45. Sclifos L., Goraș-Postică V.ș.a., *O competență-cheie: a învăța să înveți*. Ghid metodologic, Chișinău, C. E.PRO DIDACTICA, 2010.
46. Succesul profesional: ghidul profesorului și al consultantului voluntar/ Junior Achievement Romania, București, 2012.
47. Stevenson L. *Orientarea în carieră*. București: Atelier Didactic, 2007. 85 p.
48. Temple, Ch.; Steele, J.L.; Meredith, K.S., *Aplicarea tehnicilor de dezvoltare a gândirii critice*. Centrul Educațional PRO DIDACTICA, Chișinău, 2003.
49. Tomșa Gh., *Consilierea și orientarea în școală*. Casa de Editură Viața Românească, București, 1999.
50. Ефимова Н. Готовлюсь к профессиональной деятельности. //În: Школьный психолог, № 2/2007. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200700206
51. Истратова О. Практикум по детской психокоррекции: игры, упражнения, техники. Ростов-на-Дону: «Феникс», 2007. 349[1] с.
52. Жижова О. Перспектива успеха. //În: Школьный психолог, № 17/2006. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200601704
53. Кабина И., Радзик Т. Я в мире профессий. //În: Школьный психолог, № 48/2003. www.psy.1september.ru/article.php?ID=200304816
54. Резапкина Г. Профессия и карьера. //În: Школьный психолог, № 02/2009. www.psy.1september.ru/view_article.php?ID=200900204

